

ÚLOHY ZO SLOVENSKEHO JAZYKA A LITERATURY NA MIMORIADNE BODY

LITERATÚRA

1. Charakterizujte princípy romantického prístupu k životu a svetu. V čom vidíte špecifiká slovenského romantizmu v porovnaní s ostatnými európskymi literatúrami? Prečo slovenskí romantici využívali poetiku ľudovej slovesnosti? Priblížte komplexný obraz slovenskej romantickej literatúry, zaradte ju do historického kontextu: uveďte základné politické a kultúrne požiadavky štúrovskej generácie. Vyberte štyri ukážky a predstavte najmenej štyroch predstaviteľov tak, aby ste k nim mohli priradiť diela z ukážok 1 až 4.
2. Charakterizujte spoločenské podmienky, ktoré ovplyvnili *charakter romantickej literatúry*. Špecifikujte myšlienkové východiská a znaky romantickej literatúry v porovnaní s predchádzajúcim obdobím. Uveďte najmenej dvoch romantických hudobných skladateľov a ich opery. Nájdite v ukážkach typické znaky romantického prístupu k človeku a k svetu. Ktorá ukážka najvýraznejšie reprezentuje filozofiu romantizmu? Argumentujte interpretáciou vybranej ukážky. Sformulujte mravné posolstvo ukážky 2 (minimálne 2 vety). Vysvetlite *princíp kontrastu*. Vyhľadajte v ukážke 1 najmenej tri verše, v ktorých ste identifikovali kontrast.
3. Charakterizujte *realistickú umeleckú metódu*. Odôvodnite súvislosti a vzťahy medzi spoločenskou situáciou na Slovensku a témami zobrazovanými v dielach slovenského realizmu. Prečo sa v realistických dielach uplatňuje zobrazovanie typických charakterov v typických situáciách? Ktoré literárne druhy a žánre pestovali slovenskí realisti? Ktorí sú známi svojou poviedkovou tvorbou? Uveďte názvy poviedok. Zhodnoťte význam vybraného autora realistu pre vývin slovenskej literatúry.
4. Porovnajte *romantického a realistického literárneho hrdinu* z hľadiska ich postavenia v spoločnosti a životnej filozofie, uveďte príklady typicky romantického a realistického hrdinu. Porovnajte *realizmus a romantizmus* z hľadiska literárnych druhov a žánrov. Uveďte národné literatúry, v ktorých sa romantické a realistické literárne umenie prejavili najvýraznejšie. Konkretizujte jednotlivé národné literatúry najmenej jedným autorom a jedným jeho dielom.
5. Nájdite literárne texty, demonštrujte a konkretizujte prostredníctvom rozboru ukážok 1 a 2 *rozdiely medzi romantickým a realistickým hrdinom*. Argumentujte citátmi. Ktorý typ viet z hľadiska modálnosti prevažuje v ukážke 2? Vysvetlite súvislosť medzi daným typom viet a aktuálnym duševným stavom postavy. Uveďte ďalšie prostriedky z ukážky, ktoré sú príznakom daného duševného stavu.
6. Pomocou ukážok pomenujte dominantné *témy, konflikty a postavy* v kľúčových dielach slovenskej realistickej literatúry. Nájdite ukážky a argumentujte príkladmi z ukážok. Ktorá z ukážok je podľa vás najvýraznejším zobrazením sociálnych problémov slovenského človeka? Porovnajte charakter postáv z ukážok, prerozprávajte príbeh vybranej ukážky. Klasifikujte štýlové vrstvy slovnej zásoby z hľadiska pôvodu, časového príznaku, expresívnosti. Uveďte príklady z ukážok.
7. Uveďte a bližšie charakterizujte významné diela slovenskej literatúry, v ktorých hlavným motívom je *láska mladých ľudí*. Poukážte na rozdiely v literárnom stvárnení tejto témy jednotlivými autormi. Vymenujte prekážky, ktoré najčastejšie vstupujú ľuďom do cesty pri napĺňaní vzťahu a povedzte, akú prekážku v láske považujete za najproblémovejšiu, resp. najťažšie prekonateľnú.

8. Prostredníctvom vybraných ukážok vysvetlite *osobitosti lásky*. Opíšte a zhodnoťte prekážky, ktoré vstupujú literárnym postavám v ukážkach do cesty pri napĺňaní medziľudských vzťahov. Argumentujte citátmi z ukážok.
9. Vyberte jednu z ukážok a stručne naznačte *hlavnú dejovú líniu* celého diela, z ktorého ukážka pochádza. Stručne zhodnoťte dielo, ktoré bolo pre vás čitateľsky najzaujímavejšie. Odôvodnite svoju odpoveď. Uveďte najmenej dve diela slovenskej literatúry, ktorých témou je *problematický vzťah medzi rodičmi a deťmi*.

LITERÁRNA TEÓRIA

1. Charakterizujte funkciu *rozprávača* v literárnom texte. Vymenujte *typy rozprávačov* a zhodnoťte, ktorý typ poskytuje autorovi textu širšie umelecké možnosti. Ktorý slovný druh a ktorá jeho gramatická kategória sú najdôležitejšími znakmi rozprávačského typu? V ktorom literárnom druhu sa rozprávač nevyskytuje? Prečo v tomto literárnom druhu nie je rozprávač potrebný? Nájdite tri ukážky a určite typy rozprávačov v ukážke 1 až 3. Vysvetlite, ako sa vlastnosti rozprávača (pohlavie, vek, sociálne zaradenie, záujmy a pod.) v ukážke 2 prejavujú vo výbere slov. Porovnajte a zhodnoťte vyjadrovanie rozprávača v ukážkach 1 a 2.
2. Určte *typy rozprávačov* v ukážkach. Porovnajte a charakterizujte vzťah rozprávača k čitateľovi v ukážkach 1 a 2. Vyberte z ukážok jednu, ktorú považujete z hľadiska vzťahu rozprávača k čitateľovi za najoriginálnejšiu. Odôvodnite svoju odpoveď. Vyhľadajte a určte v podčiarknutej vete ukážky jeden umelecký jazykový prostriedok.
3. Charakterizujte *román*, vymenujte najmenej šesť *druhov románu* z hľadiska témy. V ktorom literárnom období sa najvýraznejšie rozvinulo umenie románu? Ktorý druh románu z hľadiska témy je vám čitateľsky najbližší? Odôvodnite svoju odpoveď. Uveďte názov a meno autora románu, ktorý ste naposledy čítali. O ktorý druh románu z hľadiska témy išlo? Argumentujte reprodukciou deja a charakteristikou hlavnej postavy.
- Nájdite a zaraďte ukážky k jednotlivým druhom románu, argumentujte rozborom literárnej skutočnosti, citujte. Ktorú z ukážok považujete za najnapínavejšiu? Vyhľadajte v ukážke jazykové prostriedky, ktoré sú zdrojom napätia a čitateľského vzrušenia.
4. Vymenujte a charakterizujte *typy literárnych postáv*. Uveďte príklady, literárne obdobia a diela, v ktorých sa objavovali. Nájdite štyri ukážky. Identifikujte typy postáv v ukážkach, odôvodnite svoje rozhodnutie. Vysvetlite, aký je rozdiel medzi postavami v epickom a dramatickom diele, demonštrujte tento rozdiel pomocou ukážok 3 a 4. Ktorý literárny druh poskytuje podľa vás spisovateľovi väčšie možnosti pri zobrazovaní vnútorného sveta literárnych postáv? Argumentujte.
5. Charakterizujte *lyriku*, vymenujte *žánre* a bližšie špecifikujte najmenej tri z nich. Uveďte členenie lyriky podľa prístupu autora ku skutočnosti a podľa tematiky. Ktorý typ lyriky z hľadiska tematiky prevažoval v jednotlivých obdobiach? Nájdite štyri ukážky. Aký typ lyriky z hľadiska tematiky nachádzate v ukážkach 1 až 4? Odôvodnite svoje rozhodnutie. Vyberte si jednu báseň a urobte myšlienkovú a estetickú interpretáciu.
6. Definujte pojem *epika*. Uveďte tri znaky, ktorými sa epika odlišuje od lyriky. Vymenujte šesť epických žánrov, tri z nich bližšie charakterizujte. K daným epickým žánrom uveďte príklady

konkrétnych literárnych diel. Ktorý slohový postup je základom epického textu? Súhlasíte s tvrdením, že epický text možno rozoznať už podľa grafického usporiadania textu? Odôvodnite svoju odpoveď.

7. Vymenujte najmenej šesť *umeleckých jazykových prostriedkov*, definujte najmenej tri z nich. Na Každý umelecký prostriedok uveďte dva príklady (vetu, v ktorej sa uplatnil daný umelecký prostriedok). Súhlasíte s tvrdením, že umelecké jazykové prostriedky sa uplatňujú iba v umeleckom štýle? Odôvodnite svoju odpoveď, uveďte príklady. V ktorom jazykovom štýle by použitie umeleckých prostriedkov mohlo spôsobiť nedorozumenie? Uveďte najmenej tri žánre tohto jazykového štýlu.
8. Vyhľadajte a zaradíte ukážky 1 až 3 k správne*mu literárnemu druhu* a uveďte znaky literárneho druhu. Argumentujte rozborom a hodnotením jazykových a kompozičných prostriedkov textov. Vyberte z ukážok definíciu, ktorá najviac zodpovedá vášmu chápaniu lásky a definíciu, ktorá je s ním v rozpore. Odôvodnite svoj výber.
9. Uveďte a stručne charakterizujte *veršové systémy*. Vysvetlite pojem rým, vymenujte a charakterizujte *druhy rýmov*. Charakterizujte *voľný verš*. Ktorý literárny druh je charakteristický veršovým usporiadaním textu? Uveďte a charakterizujte základné *opakovacie figúry*. Vysvetlite funkciu opakovania v literatúre a v príbuzných umeniach. Nájdite ukážky, zoradte ich od najstaršej po najmladšiu, autorov ukážok zaradte do správneho literárneho obdobia a zodpovedajúcej národnej literatúry. Vyberte z ukážok jednu a demonštrujte na nej znaky voľného verša. Určte ukážku, v ktorej sa nachádza refrén, zacitujte ho. Vyhľadajte a určte opakovacie figúry v ukážkach.

JAZYK - MORFOLÓGIA

1. Vymenujte *slovné druhy* a ich gramatické kategórie. Charakterizujte ich a uveďte príklady. Určte gramatické kategórie slov: *na klavíri, mňa, štvrtému, spal by si*.
2. Charakterizujte a rozčleňte *podstatné mená*. Vysvetlite rozdiel medzi konkrétnymi a abstraktnými podstatnými menami. Uveďte príklady. Odôvodnite skloňovanie podstatných mien podľa jednotlivých vzorov. Uveďte príklady skloňovania podľa vzoru kuli a gazdiná.. Zdôvodnite skloňovanie slov pán, pani. Uveďte príklad postupu na zaradenie pomnožného podstatného mena ku vzoru. Vymenujte pády a pádové otázky.
3. Definujte a rozčleňte *adjektíva*. Vo funkcii ktorého vetného člena vystupujú adjektíva najčastejšie? Uveďte dva príklady. Ktoré adjektíva môžeme stupňovať? Vystupňujte jedno ľubovoľné adjektívum. Ktorý slovný druh okrem adjektív môžeme stupňovať? Argumentujte príkladom.
4. Vymenujte *vzory prídavných mien*. Charakterizujte najmenej jednu vlastnosť prídavných mien, ktoré sa podľa nich skloňujú. Odôvodnite pravopis prídavných mien v slovných spojeniach: *švárni šuhaji, so sestriným priateľom, drevený stôl, líščí príbytok*. Uveďte tri príklady prídavných mien, ktoré sa stupňujú nepravidelne. Vyhľadajte v ukážke jedno spodstatnené prídavné meno a jedno prídavné meno v druhom stupni. Prečítajte nahlas všetky akostné prídavné mená v prvom odseku ukážky.
5. Vymenujte a stručne charakterizujte druhy *zámen*. Utvorte a napíšte gramaticky správne vety, v ktorých použijete nasledujúce zámená v príslušnom páde: *taký (N), vy (D), inakší (L), nikto (I), moje (G), ktorý (A)*. Pri riešení úlohy využite poznatky z nasledujúceho úryvku..

6. Charakterizujte *číslovky*, vymenujte ich gramatické kategórie. Uved'te dva frazeologizmy, v ktorých sa objavujú číslovky, napríklad: štyri, päť, piaty, sedem, siedmy, deväť. Poznáte literárne diela, v ktorých sa uplatňujú číslovky? Povedzte príklad. Uved'te dve ďalšie diela (romány, poviedky, komédie) svetovej alebo slovenskej literatúry, v ktorých v figuruje číslovka v názve..
7. Charakterizujte a rozčleňte *slovesá*. Vysvetlite rozdiel medzi činnosťnými a stavovými slovesami, uved'te príklady. Povedzte tri zvrtné slovesá. Vymenujte gramatické kategórie sloves. Vo funkcii ktorého vetného člena sa slovesá objavujú najčastejšie? Určte vetné členy v nasledujúcich vetách, ktoré sú vyjadrené všetkými tvarmi sloves. *Najpríjemnejšie bolo oberanie ovocia. – Čierne mraky, zvestovanie búrky, prichádzali od hôr.*
8. Vymenujte a stručne charakterizujte *neohybné slovné druhy*. Uved'te príklady. Ktorý neohybný slovný druh môžeme stupňovať? Uved'te príklady. Vyhľadajte a určte v prvom odseku ukážky 1 všetky neohybné slovné druhy.
9. Sformulujte základné pravidlá *písania veľkých písmen*. Odôvodnite pravopis výrazov: podaj mi to – my už ideme, futbalový tím – nevyrušuj ho tím, má veľa bitov – má veľa bytov, Červená čiapočka – červená čiapočka, Biely potok – Biely Potok, bojovní kohúti – bojovné kohúty, dobyt' – dobiť.

JAZYK - SYNTAX

1. Definujte pojem *veta*. Vysvetlite, ako delíme vety podľa modálnosti, zloženia a členitosti. Určujte z týchto hľadísk podčiarknuté vety v ukážkach 1 a 2. Odôvodnite svoju odpoveď.
2. Vysvetlite rozdiel medzi *jednočlennou a dvojčlennou vetou*. Ktoré vetné členy rozhodujú o type vety z hľadiska členitosti? Ktoré slovné druhy a tvary tvoria nasledujúce jednočlenné vety? *Bác! Áno. Nefajčiť! Sem! Veľmi prší už od rána.*
3. Definujte *podmet*. Vymenujte slovné druhy, tvary a konštrukcie, ktoré môžu vystupovať vo funkcii podmetu. Určte podmet vo vetách: *Štvrtý mal najhorší čas. – Nikto neodpovedal na tetkinu otázku. – Mýliť sa je ľudské. – Najlepší bol odmenený vavrínovým vencom. – Nebude tu nikdy pokoja. - A je prirad'ovacia zlučovacia spojka. - Hviezdoslav, popredný slovenský básnik, má múzeum v Dolnom Kubíne.*
4. Definujte pojem *prísudok*. Vymenujte a charakterizujte druhy prísudku podľa spôsobu vyjadrenia. Vyhľadajte vo vetách prísudky. Povedzte, ktorým slovným druhom a tvarom je vyjadrená slovesná a ktorým menná časť prísudku. *Jožo bol sirota z mesta. – Chlapec bol už hladný i premoknutý. – Ten múrik bude ohradou školského dvora. – Krt je užitočné zvieratko. – Kedysi si býval úprimnejší. – Urobilo prvý krok a hneď nato bác na zem. Zmiznúť!*
5. V ktorých gramatických kategóriách sa prísudok zhoduje s podmetom? Vysvetlite. Utvorte tri dvojčlenné vety tak, aby sa v prísudku nachádzalo 1. sponové, 2. fázové, 3. modálne sloveso. Utvorte tri dvojčlenné vety tak, aby sa v prísudku objavilo podstatné meno 1. v nominatíve, 2. v genitíve, 3. v inštrumentáli.
6. Ktorý typ viet z hľadiska členitosti utvárame pomocou *vetného základu*? Uved'te tri príklady takýchto viet. Ktoré slovné druhy sa nemôžu stať vetným základom? Súhlasíte s tvrdením, že vetným základom sa nemôže stať citoslovce? Odôvodnite svoju odpoveď príkladom. Utvorte vety, v ktorých je vetný

základ vyjadrený: a) podstatným menom, b) číslovkou, c) časticou. Opíšte komunikačné situácie a prezentujte krátke dialógy, v ktorých sa dané výpovede môžu objaviť.

7. Vymenujte druhy *vetných skladov* a formálne spôsoby vyjadrenia vzťahov medzi členmi skladov. Utvorte vetu, v ktorej bude viacnásobný podmet vyjadrený neurčitkom slovesa a jednu vetu, v ktorej bude nevyjadrený podmet. Súhlasíte s tvrdením, že dvojčlenná veta môže existovať aj bez podmetu?
8. Charakterizujte *expresívne syntaktické konštrukcie*. Priradíte k nasledujúcim dôvodom prerušenia výpovede príklady: *autor nevie dokončiť výpoveď* – *autor nechce dokončiť výpoveď* – *autora niekto preruší* – *autor nie je schopný dokončiť výpoveď* – *autor prežíva citovú krízu*. Ktorú z daných príčin prerušenia výpovede možno považovať za objektívnu (vonkajšiu) príčinu? Odôvodnite svoju odpoveď.
9. Charakterizujte druhy viet podľa *zloženia* a podľa *členitosti*. Napíšte päť jednočlenných viet so slovesným vetným základom, ktoré označujú telesné stavy alebo prírodné deje. Použite ich v súvislom texte (opis alebo charakteristika).
10. Vymenujte typy viet z hľadiska *modálnosti*. Povedzte príklady. Uveďte interpunkčné znamienka, ktoré slúžia na ukončenie viet, vyhľadajte ich v ukážke. Vysvetlite funkciu rečnickej a rozvažovacej otázky. Utvorte rozkazovaciu vetu pomocou neurčitku slovesa.
11. Uveďte druhy *jednoduchých súvetí*, charakterizujte jednotlivé druhy priraďovacích súvetí. Povedzte najmenej tri zlučovacie súvetia, v ktorých bude po spojke a zámenná príslovka *tak, tak isto, takto*.
12. Charakterizujte *podrad'ovacie súvetie* a druhy vedľajšej vety. Zostavte štyri jednoduché podrad'ovacie súvetia tak, že hlavnú vetu *Oznámili sme im*, doplníte vedľajšou vetou pripojenou rozličnými spôsobmi. Určte, aké vedľajšie vety ste doplnili. Určte druh vedľajšej vety v nasledujúcich súvetiach, svoje tvrdenie odôvodnite. *Nezodral sa v robote, ako sa iní zodrali.* - *Hovorili sme vám, že sľuby znamenajú chyby.* – *Keď sme vyšli na priedomie, Porubiakovci už sedeli v aute.* – *Povedala matke, aby jej dom predala.* – *Rozpoviem vám rozprávku, ako prišiel na svet krpec.*
13. Sformulujte základné pravidlá *písania čiarky* v jednoduchej vete a v súvetí. Doplníte do viet čiarky a odôvodnite svoje rozhodnutie. *Ach to bola drina! Na to pravda nemyslel. Bol to človek nepríjemný zlostný a nemilosrdný. Bratislava hlavné mesto Slovenska leží pri Dunaji. Nariekajúc na svoj nešťastný osud pobrala sa Marienka do hory. Žiť to znamená bojovať. Zbadala ho lež nedala to najavo. Aj dom má od železnice aj uhlie mu dáva železnica.*
14. Sformulujte základné pravidlá *písania veľkých písmen*. Odôvodnite pravopis výrazov: *podaj mi to* – *my už ideme*, *futbalový tím* – *nevyrušuj ho tím*, *má veľa bitov* – *má veľa bytov*, *Červená čiapočka* – *červená čiapočka*, *Biely potok* – *Biely Potok*, *bojovní kohúti* – *bojovné kohúty*, *dobyť* – *dobiť*.

SLOH

1. Vysvetlite pojem *jazykový štýl*, vymenujte jazykové štýly. Vyhľadajte a zaradíte ukážky 1 – 6 k zodpovedajúcim jazykovým štýlom. Odôvodnite svoju odpoveď, argumentujte znakmi a charakteristikou príslušného jazykového štýlu.
2. Vymenujte a stručne charakterizujte *slohové postupy* z hľadiska obsahu a prevládajúcich slovných druhov. Priradíte ku každému slohovému postupu najmenej jeden žáner. Ktorý slohový

postup je charakteristický pre náučný štýl? Ktorý slohový postup je charakteristický pre administratívny štýl?

3. Charakterizujte *opisný slohový postup* a jeho uplatnenie v jednotlivých jazykových štýloch. Zoštylizujte a písomne pripravte umelecký opis obľúbenej miestnosti bytu alebo domu, v ktorom bývate. (minimálne 6 viet)
Uveďte znaky *charakteristiky*, osobitne špecifikujte *autocharakteristiku*. Vyhľadajte v ukážkach 1 a 2 príklady priamej a nepriamej charakteristiky. Odôvodnite svoje rozhodnutie ich znakmi. Pripravte a predneste krátku autocharakteristiku.. Zoštylizujte ju tak, aby najmenej v dvoch vetách bolo porovnanie s vaším najlepším priateľom/vašou najlepšou priateľkou. (minimálne 8 viet)
4. Charakterizujte opisný slohový postup z hľadiska použitých slovných druhov. Vysvetlite rozdiel medzi statickým a dynamickým opisom. Vymenujte najmenej tri slohové útvary, v ktorých sa opis využíva ako hlavný slohový postup. Vyhľadajte vo vybranej ukážke dve vety, v ktorých sa nachádzajú prvky opisu. Ktorý druh opisu ste identifikovali v daných vetách?
5. Zaraďte vybranú ukážku k jazykovému štýlu a slohovému postupu. Urobte štatistku, pomocou ktorej zistíte zastúpenie prídavných mien v texte, približný výsledok vyjadrite v percentách. Ktoré ďalšie slovné druhy majú v danom jazykovom štýle vysokú frekvenciu? Argumentujte príkladmi z ukážky. V prvom odseku ukážky nájdite jedno slovo, ktoré môže fungovať v reči ako plnovýznamové i neplnovýznamové.

KRÁTKE JAZYKOVÉ PREJAVY

1. Pripravte dialóg rodiča a jeho 8-ročného dieťaťa, ktorému sa nepáči v škole. Zoštylizujte rozhovor, v ktorom sa rodič pokúsi vzbudiť záujem dieťaťa o vyučovanie materinského jazyka. (minimálne 6 replík).
2. Charakterizujte ústny jazykový prejav z hľadiska lexiky i syntaxe. Napíšte dialóg dvoch rodičov – kultivovaných ľudí – bezprostredne po tom, ako dieťa jedného rozbilo futbalovou loptou okno druhého (minimálne 5 replík).
3. Pripravte a predvedzte (v spolupráci so skúšajúcim pedagógom) telefonický dialóg, v ktorom budete plniť úlohu zákazníka. Zákazník chce zistiť základné informácie o reklamáciách tovarov v obchode s elektronikou. (minimálne 6 replík zákazníka)
4. Stojíte v rade pri pokladni v samoobsluže, kupujete zmrzlinu, pred vami stojí pani s plným nákupným košíkom. Požiadajte ju, aby vás pustila pred seba. Vymyslíte a sformulujete najmenej tri argumenty, ktorými sa pokúsite ju presvedčiť. (minimálne 6 viet)
5. Ste na prechádzke so svojím mladším súrodencom (vek: 3,5), ktorý vám kladie veľa otázok. Vyberte z nasledujúcich otázok jednu a odpovedzte na ňu tak, aby ste rešpektovali schopnosti a skúsenosti adresáta. (rozsah odpovede minimálne 4 vety)
 - Prečo ešte nemôžem ísť do školy?
 - Prečo sú v škôlke iba učiteľky a nie učelia?
 - Prečo je obloha modrá?
 - Prečo musia deti piť veľa mlieka?
 - Prečo je cez deň svetlo a v noci tma?
6. Informujte o exkurzii, ktorú absolvovala vaša trieda v rámci literárnej výchovy. Vychádzajte

z nasledujúcich údajov: C1, 24 žiakov, 5. mája 2011, Matica slovenská v Martine, spoznať minulosť a súčasnosť celonárodnej slovenskej kultúrnej ustanovizne.

7. Vysvetlite starému rodičovi funkciu a spôsob písania SMS správy tak, aby ste rešpektovali schopnosti a skúsenosti adresáta. (min. 10 viet) Vyberte si z nasledujúcich otázok jednu a odpoveď na ňu funkčne vkomponujte do svojho textu.
Má písanie SMS výhody?
Aké nevýhody má písanie SMS správy?
Aj ladenie rádia mi vysvetlíš?
Prečo vyrábajú tie klávesnice také malé?
Kto má čítať také muchy?
8. Ste pokazený starý bicykel odložený v starej špinavej pivnici. Napíšte sťažnosť svojmu majiteľovi vo forme e-mailu tak, že v ňom využijete názov jeho e-mailovej schránky. Text pošlite na adresu cyklista@skola.sk. (minimálne 8 viet)
9. Zoštylizujte a písomne vypracujte fiktívne interview s osobnosťou slovenského kultúrneho života (spisovateľ, herec, spevák, módnny návrhár a pod.). (minimálne 7 otázok a 7 odpovedí)
10. Ste účastníkom schôdze členov spoločenstva vlastníkov bytov. Predneste sťažnosť na suseda, ktorý počúva hudbu nahlas aj po 22.00 hod. (minimálne 5 viet) Zaraďte útvary do príslušného jazykového štýlu a charakterizujte ho. Uveďte ďalšie tri útvary patriace do rovnakého jazykového štýlu.
11. Odôvodnite pravopis výrazov: podaj mi to – my už ideme, futbalový tím – nevyrušuj ho tým, má veľa bitov – má veľa bytov, Červená čiapočka – červená čiapočka, Biely potok – Biely Potok, bojovní kohúti – bojovné kohúty, dobyť – dobiť.

ĎALŠIE ÚLOHY

1. Definujte a rozlíšte pojmy *humor*, *irónia*, *čierny humor*. Ktorý druh humoru je vám osobne najbližší? Odôvodnite svoju odpoveď. Vymenujte literárne žánre, v ktorých figuruje humor ako hlavný umelecký princíp. Uveďte autorov a diela, v ktorých humor plní úlohu spoločenskej kritiky. Ku ktorému literárnemu druhu zaraďujeme *anekdotu*? Argumentujte porovnaním znakov anekdoty a literárneho druhu.
Nájdite tri ukážky a vysvetlite, ktoré (spoločenské, prírodné, kultúrne) javy sú predmetom humoru v ukážkach. Ktorú z ukážok považujete za najvtipnejšiu? Vyhľadajte v danej ukážke jazykové prostriedky, ktoré sú zdrojom humoru. Ktorú z ukážok považujete za satirickú? Vyhľadajte v danej ukážke znaky satiry. V ktorej z ukážok ste našli znaky čierneho humoru? Odôvodnite svoju odpoveď.
2. Vysvetlite pojmy *humor*, *satira*, *paródia*, *gag*. Uveďte literárne diela, v ktorých sa uplatňujú a ich autorov. Vyberte z ukážok jednu, ktorá je príkladom paródie. Odôvodnite svoj výber.
Vysvetlite rozdiel medzi slovným a situačným humorom. Do ktorého literárneho druhu zaraďujeme anekdotu? Na akom princípe je založený tzv. čierny humor? Akú úlohu má v demokratických krajinách politická satira? Uveďte názov súčasnej televíznej alebo rozhlasovej humoristickej relácie. Ktorý typ humoru v nej prevažuje? Opíšte mimiku smejúceho sa človeka.
Vyberte ukážky a sformulujte, na akom princípe je založený humor v ukážkach. Na vybranej ukážke demonštrujte princíp paródie. Vyhľadajte v ukážkach jednu repliku, ktorú možno pokladať za príklad

čierneho humoru. Ktorý druh humoru je vám blízky? Odôvodnite svoju odpoveď. Povedzte, ako sa nazývajú literárne žánre, v ktorých je centrom divákovej (čitateľovej) pozornosti humor.

3. Definujte pojem *ľudová slovesnosť*. Porovnajte ju s pojmom umelá literatúra. Vymenujte, rozdeľte a charakterizujte žánre ľudovej slovesnosti a výrazové prostriedky ľudovej slovesnosti. Akým spôsobom sa v minulosti rozširovali výtvary ľudovej slovesnosti? Charakterizujte *ľudovú rozprávku* a *ľudovú pieseň*.

Nájdite a odôvodnite súvislosti medzi výrazovými prostriedkami ľudovej slovesnosti a umeleckými princípmi štúrovskej poézie. Argumentujte analýzou a interpretáciou ukážok. Vysvetlite, prečo štúrovci využívali postupy a prostriedky ľudovej slovesnosti. Zhodnoťte význam Jánošíka v slovenskej kultúre. Charakterizujte ho pomocou rozboru ukážky. Porovnajte život a vlastnosti Jánošíka so zbojníkom inej európskej (napr. anglickej) kultúry. Uveďte diela slovenskej umelej literatúry, v ktorom sa objavuje jánošíkovská, resp. zbojnícka tematika.

4. Vymenujte najmenej piatich nositeľov Nobelovej ceny za literatúru. Kto je v súčasnosti posledným nositeľom tejto ceny? K ukážkam 1 až 4 prirad'te autorov. Zaraď'te autorov do národnej literatúry. Ktorému slovenskému autorovi by ste udelili Nobelovu cenu za literatúru? Odôvodnite svoju odpoveď myšlienkou, ktorou vyjadrite prínos daného spisovateľa pre národnú a svetovú literatúru.